

vexilologie

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU PŘI OKD PRAHA 3
obsahující odborné pojednání a informace o vlajkách

68

Pavel Fojtík

ZMĚNY STÁTNÍCH SYMBOLŮ SVAZOVÝCH A AUTONOMNÍCH REPUBLIK SSSR PO ROCE 1977

Před deseti lety, v roce 1977, přijal Svaz sovětských socialistických republik novou ústavu. Návazně na tento akt přijaly postupně své nové ústavy i jednotlivé svazové a autonomní republiky. Již ze samotných textů ústav vyplynuly v některých případech drobné změny státních symbolů. Někdy byly změny upřesněny (nebo vůbec definovány) až jinými předpisy, zpravidla novelizací příslušných výnosů či dekretů jednotlivých republikových Nejvyšších sovětů.

Přestože nám stále ještě nejsou známa všechna data, přistupujeme k první souhrnné orientační informaci o těchto změnách.

Vlajky svazových republik

Usnesením prezidia Nejvyššího sovětu SSSR z 15. srpna 1980 došlo k drobné úpravě státní vlajky Sovětského svazu spočívající ve vypuštění emblému tvořeného srpem, kladivem a hvězdou z rubové strany vlajky (viz Vexilologie č. 47, s. 946). Zdá se ovšem, že v praxi není tato změna příliš dodržována. Zároveň se začal užívat výrazně světlejší odstín červené barvy místo dosavadní obvyklé rudé.

Podobné změny postupně kodifikovaly i svazové republiky. Zatím je máme spolehlivě doloženy v případech Arménie, Lotyšska, Moldávie, Tádžikistánu, Ukrajiny a Uzbekistánu (vše v r. 1981) a nepřímo také u RSFSR. Ve všech těchto případech je rubová strana státních vlajek bez zmíněného emblému, tj. je tvořena příslušnými (obvyklými) barevnými pruhy. (Výjimku z této zásady tvoří podle The Flag Bulletin, 22, 1983, č. 1, s. 26 Gruzie. V jejím případě je rub vlajky celý červený - bez emblému i barevného pruhu.)

Znaky svazových republik

Šest svazových republik Sovětského svazu provedlo drobné úpravy svých státních znaků.

Znak Ruské federace byl doplněn nad štítem červenou, zlatě lemovanou hvězdou (článek 181 ústavy z 12. dubna 1978). Gruzie doplnila svůj znak bílou zkratkou názvu státu v gruzínštině pod srp a kladivo na modré pole. Turkmenie přidala žlutou zkratkou názvu státu v ruštině nad srp a kladivo. Uzbekistán upravil proletářské heslo na stuze - ruský a uzbecký text byly vzájemně vyměněny, srp a kladivo jsou nyní navíc často žlutě vybarveny.

Lotyšský znak má novou barvu hvězdy. Ta je nyní červená, zlatě lemovaná (dosud byla zlatá). Také běloruský znak doznal změn v barvách. Zlaté jsou nejen nápisy (dříve bílé), ale i srp a kladivo (dříve byly šedé).

Vlajky autonomních republik

Mezi 23. a 31. květnem 1978 přijaly všechny autonomní sovětské socialistické republiky Ruské federace své nové ústavy. Z příslušných článků ústav vyplynulo větší množství drobných změn. Lze konstatovat, že vlajky autonomních republik RSFSR jsou nyní (až na výjimky) tvořeny podle jednotné zásady: název příslušné ASSR na vlajce RSFSR je proveden ne ve zkratce jména, zkracováno je pouze označení zřízení, tedy např. Udmurtská ASSR místo dosavadního UASSR (viz fotokopie přílohy Nařízení o státní vlajce Udmurtské ASSR z 31. srpna 1981 reprodukováná na s. 1325 tohoto čísla Vexilologie). Podle jazykové potřeby (či situace) je nápis proveden ve dvou až třech řádcích - horní v ruštině, spodní v jazyce příslušné republiky.

Výjimku tvoří vlajky Komi ASSR a Tatarské ASSR, které sice mají nápis ve dvou řádcích, avšak druhý řádek obsahuje pouze zkratkou ASSR. V případě Komi ASSR, kde název autonomní republiky je stejný jak v ruštině, tak i v jazyce komi, je v horním řádku slovo KOMI. Na vlajce Tatarské ASSR je ústavou stanoven jen ruský text (na rozdíl od státního znaku, kde je název státu naopak jen v tatarštině!).

Další výjimku najdeme na vlajce Dagestánské ASSR. Zřejmě pro nemožnost uvést název republiky ve všech jazycích (podle nové ústavy by jich mělo být jedenáct oproti devíti jazykům v předchozí ústavě) se kladě pod srp a kladivo opět jen zkratka názvu státu a zřízení, tedy DASSR (v azbuce).

Vlajky autonomních sovětských socialistických republik Ruské federace (podobně jako vlajka RSFSR) nemají na rubu ani emblémy, ani nápisy s názvem republiky, pouze světle modrý svislý pruh u žerdi.

Přehled změn vlajek ASSR RSFSR podle jednotlivých republik:

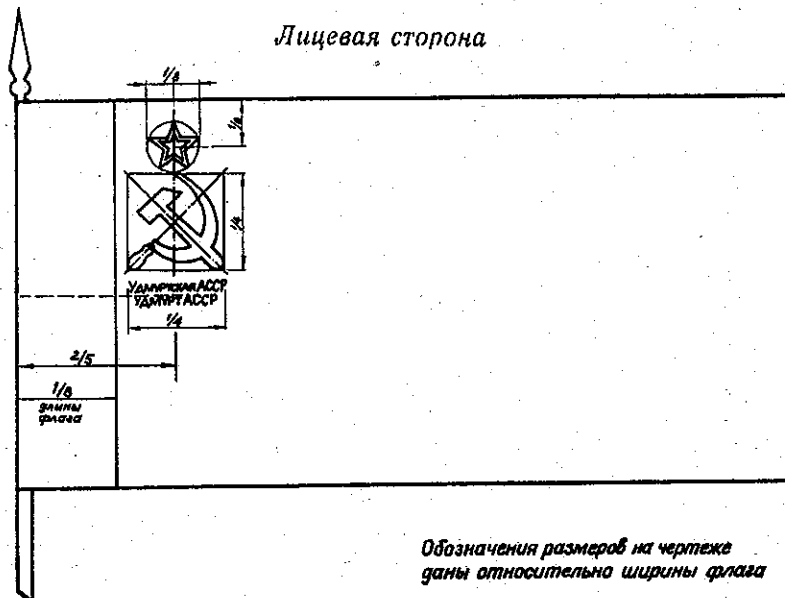
Baškirská ASSR - beze změny;

Burjatská ASSR - doplněn text v burjatském jazyce, písmena ASSR ruského textu přesunuta do "ruského" řádku;

Čečensko-ingušská ASSR - nově není zkracováno vlastní jméno, z tohoto důvodu je nově text na vlaj-

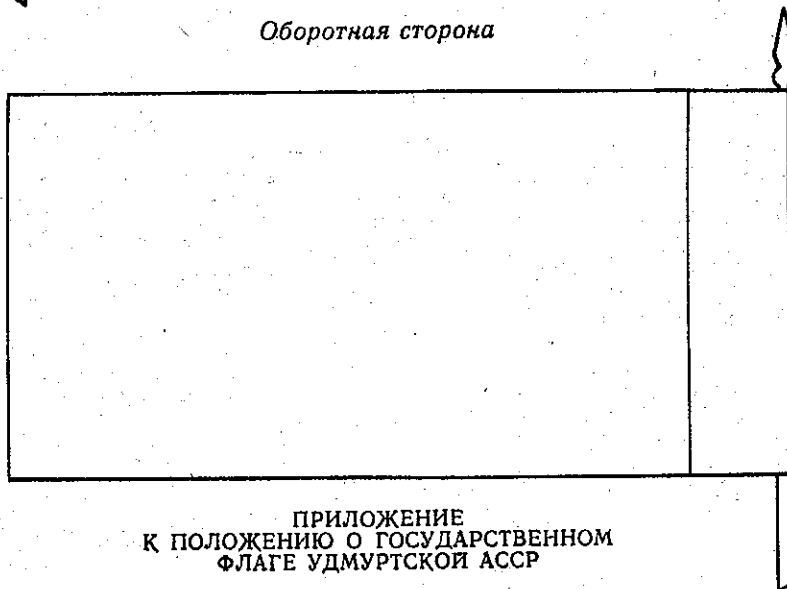
СХЕМАТИЧЕСКОЕ ИЗОБРАЖЕНИЕ
ГОСУДАРСТВЕННОГО ФЛАГА УДМУРТСКОЙ АССР

Лицевая сторона

*Обозначения размеров на чертеже
даны относительно ширины флага*

Оборотная сторона

ПРИЛОЖЕНИЕ
К ПОЛОЖЕНИЮ О ГОСУДАРСТВЕННОМ
ФЛАГЕ УДМУРТСКОЙ АССР

ce třířádkový, protože zkratka celého názvu byla v čečenštině i inguštině totožná; ruský text je nyní v prvním řádku;

- Čuvašská ASSR - písmena ASSR, dosud společná pro oba názvy, byla rozdělena do dvou řádků;
- Dagestánská ASSR - beze změny;
- Jakutská ASSR - písmena ASSR rovněž nyní samostatná pro oba jazyky, název v ruštině je nyní v prvním horním řádku;
- Kabardinsko-balkerská ASSR - místo úplné zkratky jména (KBASSR) je nyní zkracováno jen zřízení; text zůstává třířádkový;
- Kalmycká ASSR - název republiky se nezkracuje; název v ruštině je nyní v horním řádku, název v kalmyčtině naopak v dolním řádku;
- Karelská ASSR - nově je v obou jazycích místo KASSR uváděno Karelská ASSR;
- Komi ASSR - beze změny;
- Marijská ASSR - doplněn řádek v marijštině;
- Mordvinská ASSR - beze změny;
- Severoosetinská ASSR - vzájemně zaměněny texty v obou jazycích tak, aby ruský byl nahoře; navíc začátek názvu republiky umístěn pod emblémem (dosud vedle něho);
- Tatarská ASSR - místo dosavadní úplné zkratky TASSR je nad zkratkou zřízení název Tatarská v ruštině;
- Tuvinská ASSR - doplněn text v tuvinštině;
- Udmurtská ASSR - místo dosavadní zkratky UASSR není nyní zkracováno vlastní jméno a je doplněn text v udmurtštině.

U tří ze zbývajících čtyř autonomních republik, které nejsou součástí Ruské federace, ale jiných svazových republik, došlo rovněž ke změnám na vlajkách.

Abchazská ASSR, která je součástí Gruzínské sovětské socialistické republiky, přijala svoji vlastní vlajku. Až dosud se v ní stejně jako v Adžarské ASSR používala jen vlajka gruzínská. Základem této nové vlajky je vlajka Gruzínské SSR doplněná zkratkou názvu ASSR ve dvou řádcích a žluté barvě pod modrým karé. (Informace W. Brucka o změně vlajky Adžarské ASSR je chybná.)

Rovněž Karakalpacká ASSR, která je začleněna do rámce Uzbecké sovětské socialistické republiky, přijala vlastní vlajku (viz Vexilologie č. 51, s. 1084), tj. vlajku UzSSR doplněnou názvem ASSR v karakalpackém (horní řádek) a uzbeckém (dolní řádek) jazyce. Název se však umísťuje vedle emblému a ne pod ním, z toho důvodu byla kresba v našem zpravodaji nepřesná.

Poslední ASSR - Nachičevanská v rámci Ázerbájdžánu - změnila podobu a umístění nápisu tvořeného názvem státu. Ten se nyní nachází pod srpem a kladivem ve dvou řádcích a je menší.

Znaky autonomních republik

Všech šestnáct autonomních sovětských socialistických republik v Ruské federaci používá za základ svého znaku znak RSFSR. Hvězda doplněná do znaku RSFSR je tedy automaticky i součástí znaků jednotlivých autonomních republik. Z ústav autonomních republik a z kreseb znaků, které považujeme za oficiální, vyplývají tyto další změny:

- Baškirská ASSR - drobná změna grafického provedení názvu státu. Text měl dosud tvar vydutého oblouku, nově je uspořádán do tvaru oblouku vypuklého jako u ostatních ASSR RSFSR.
- Burjatská ASSR - jiné rozdělení proletářského hesla do řádků na stuze.
- Čuvašská ASSR - zkratka ASSR je nyní rozdělena do dvou řádků samostatně k příslušnému jazyku. Dosud byla písmena ASSR společná pro oba řádky.
- Dagestánská ASSR - byly doplněny další dva "závity" stuhy, na kterých je umístěno heslo "Proletáři všech zemí, spojte se!" nově také v nogajském a čečenském jazyce. Heslo je nyní v jedenácti jazycích (do roku 1978 v devíti). Název autonomní republiky je jen v ruštině.
- Jakutská ASSR - název republiky v ruštině je nyní v horním řádku, jakutský text v dolním řádku. Písmena ASSR jsou samostatná pro oba řádky. Proletářské heslo je nejdříve v ruštině a poté v jakutštině.
- Karelská ASSR - doplněn název autonomní republiky ve finštině pod názvem v ruštině.
- Komi ASSR - drobná změna v proletářském heslu v jazyce komi.
- Marijská ASSR - upraven název ASSR v marijštině a drobná pravopisná změna u proletářského hesla v marijštině.
- Mordvinská ASSR - drobná změna v proletářském hesle v mordvinském jazyce erzja.
- Severoozetinská ASSR - vypuštěna zkratka RSFSR v osetinském jazyce (znak této ASSR jako jediný dříve obsahoval také zkratku RSFSR v jiném než ruském jazyce).
- Tuvinská ASSR - byly vzájemně prohozeny názvy autonomní republiky v ruštině a tuvinštině.
- Udmurtská ASSR - doplněn název autonomní republiky v udmurtštině pod názvem v ruštině.

Znaky Čečensko-ingušské, Kabardinsko-balkarské, Kalmycké a Tatarské ASSR zůstávají (vyjma doplnění hvězdy) beze změny.

Také u autonomních republik, které nejsou součástí Ruské federace, došlo k drobným změnám ve znacích:

- Karakalpacká ASSR - proletářské heslo je jinak uspořádáno, na stuze ubyla jedna zkratka názvu republiky.
- Abchazská a Adžarská ASSR - pod kresbou srpů a kladiva se objevuje bílá zkratka republiky v gruzínštině (horní řádek) a místním jazyce (dolní řádek).

Nachičevanská ASSR - beze změny.

Jakmile budou k dispozici podrobnější údaje, ještě se na stránkách Vexilologie k této tématice vrátíme.

Literatura:

Latvijas padomju enciklopēdija. Rīga, Galvenā enciklopēdiju redakcija 1981 - 1987.

Gosudarstvennyje gerby i flagi SSSR, sojuznych i avtonomnych respublik. Moskva, Izvestija 1982.

IVANČENKO, A. V.: Sojuz serpa i molota. Gosudarstvennyje simvoly RSFSR. Moskva, Sov. Rossija 1987.

Ing. Jiří Tenora

BOJOVÁ ZÁSTAVA NÁRODNÍ LIDOVÉ ARMÁDY NDR

Na základě usnesení předsednictva rady ministrů NDR ze dne 12. dubna 1956 byly rozkazem ministra národní obrany z 19. dubna 1956 zavedeny bojové zástavy (Truppenfahnen). Jsou symbolem vojenské cti, vojenské statečnosti, vojenské slávy a věrnosti socialistické vlasti. Ministr národní obrany nebo jeho pověřenec ji uděluje plukům, divizím a zvláštním jednotkám (např. vojenským školám, nemocnicím apod.) jako mimořádné vyznamenání za zvyšování bojové připravenosti.

První bojová zástava Národní lidové armády (NLA) byla slavnostně předána v předvečer Svátku práce, dne 30. dubna 1956, u příležitosti postavení 1. mechanizované divize. Tehdejší ministr národní obrany generálplukovník Willy Stoph (1) přečetl denní rozkaz a v projevu pak ocenil zodpovědné plnění úkolů NLA při obraně dělnickorolnické moci. Seznámil nastoupený útvar s usnesením předsednictva rady ministrů o zavedení bojových zástav a v dalším pravil mj.:

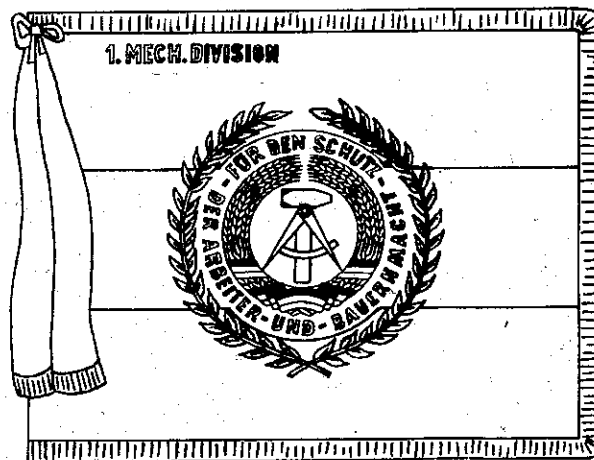
"Zástava, bojový prapor naší dělnickorolnické moci, připomíná každému příslušníku NLA jeho přísahu a závazek. Je samozřejmou povinností každého příslušníka NLA, aby prokazoval úctu bojové zástavě a zasazoval se za její ochranu... Nechtí bojová zástava připomíná všemu mužstvu, poddůstojníkům a důstojníkům, aby chovali v úctě vážnost pluku, zachovávali věrnost vládě NDR a udržovali úzký svazek s pracujícími lidem."

Po slavnostním předání zástavy a závazku velitele divize ctít zástavu a plnit úkoly při obraně dělnickorolnické moci následovala přísaha (2).

Jedno z prvních vyobrazení bojové zástavy lze najít v Kapesním kalendáři NLA na rok 1957 na první stránce nečíslovaných barevných příloh (3). Tam je zástava vyobrazena i s žerdí opatřenou hrotem a rudou (tj. červenou) stuhou a uvedena jako "plukovní zástava NLA" (die Fahne eines Regimentes der NVA).

Pro veřejnost byla zástava poprvé úředně popsána až ve vyhlášce z roku 1973 (4). V § 7 stojí:

"Bojové zástavy NLA odpovídají podáním státní vlajce Německé demokratické republiky. Kolem státního znaku NDR stojí na červeném podkladě slova FÜR DEN SCHUTZ DER ARBEITER-UND-BAUERN-MACHT (Za ochranu dělnickoroľnické moci). Státní znak a opis jsou otočeny zlatým vavřínovým věncem. V horním rohu na černém pruhu zástavy je název útvaru. Šířka zástavy se má k její délce jako 3 : 4, státní znak včetně opisu a vavřínového věnce k délce zástavy jako 1 : 2. Zástavy jsou obroubeny zlatým třepením."

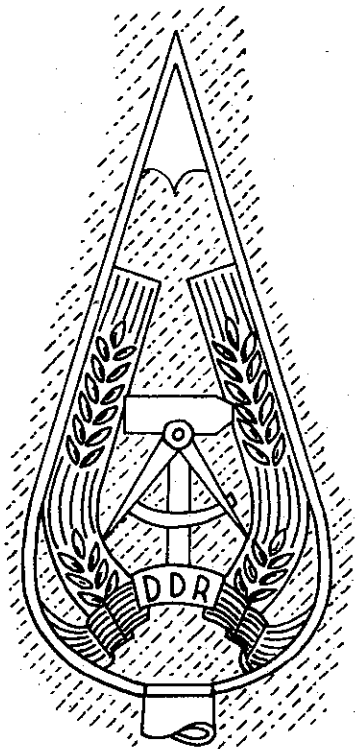
3:4 §"1956.04.12" □ "1956.04.30"

Pro úplnost je třeba dodat, že vavřínový věnec je vyšíť přímo na zástavu, nikoliv na červený podklad (5) a dále že opis a nápís jsou ve zlaté barvě.

Vyobrazení zástavy v barevné příloze vyhlášky vykazuje dva odstíny "zlaté": dolní pruh zástavy, klasy znaku a třepení jsou žluté, kladivo, kružítko, opis a vavřínový věnec jsou sytě žluté až bronzové. Na výrobu zástav to má, jak se o tom ještě zmíním, ovšem pramalý vliv.

Hrot žerdi tvoří stylizovaný, do výšky protažený státní znak NDR (viz vyobrazení na s. 1330). Hroty se zhotovují ručně, takže jsou mezi jednotlivými exempláři nepatrné rozdíly (velikost zrn klasů apod.).

Na starších žerdích bojových zástav je čnělka natřena různými barvami podle druhů vojsk (u pozemního vojska barva druhu zbraní, např. bílá pro střelecké útvary, růžová pro tankové útvary, červená pro dělostřelectvo a raketometné útvary atd., u letectva a protiletadlové obrany světle modrá, u námořnictva tmavomodrá, u pohraničních útvarů zelená). Dělo se tak spíše z technických než symbolických důvodů, a proto není o barvě čnělky ve vyhlášce žádná zmínka. Čnělka byla z jiného kovu než hrot a tato skutečnost se zakrývala barev-

ným nátěrem. Nyní však už asi deset let jsou čnělky ze stejného kovu jako hrot, a proto se barevně nenatírají. Kromě toho není čnělka tak jako tak vidět, protože se na ni uvezují stuhy.

V roce 1979 (6) byl popis doplněn větou "K bojové zástavě patří červená stuha". Jednalo se pouze o upřesnění skutečnosti existující již od r. 1956. Zástavy pohraničních útvarů jsou opatřeny zelenou stuhou. Ta je uprostřed svázána do mašle a uvázána ke čnělce černočervenozlatou šňůrou zakončenou na obou koncích třepcem. Od čnělky visí tedy dvojstuha opatřená na koncích zlatým třepením. Pouze jedna část je však opatřena nápisem. Na věnovací stuze je datum udělení zástavy, na dalších čestný název útvaru s datem udělení názvu nebo případně změna označení jednotky. V tomto případě zůstává původní označení v horním rohu zástavy netknuto. Udělený řád v normální velikosti se připevňuje při ceremonii udělení, pak je nahrazen stuhou v barvách stuhy řádu, na niž je vyšit řád ve větším měřítku. Tyto stuhy bývají kratší než věnovací.

Výrobě bojových zástav jako jedinečných symbolů vojenských útvarů vyššího řádu je ovšem věnována mnohem větší péče než výrobě služebních vlajek. Zhotovují se v jednotných rozměrech 1200 x 1600 mm (bez třepení). Základní materiál je odvislý od stávajícího stavu techniky (čínské hedvábí, dederon). Znak je buď vytvářen aplikací kousků látky, které jsou dohromady sešity širokým švem, nebo prošíto silnou zlatou nití. Opis je prošíto zlatou nití, rovněž tak vavřínový věnec. Počet lístků vavřínové snítky není předepsán, při výrobě se dodržuje počet 33 podle kresby zástavy v barevné příloze vyhlášky. Název útvaru začíná v horním rohu, písmena bývají 65 mm vysoká a úměrně silná. I ta jsou prošíta silnou zlatou nití. Od horního lemu je nápis vzdálen tak, aby visící třepení nápis nepřekrývalo. Zlaté třepení bývá 50 až 60 mm dlouhé. List zástavy sestává ze shodného líce a rubu, přičemž název útvaru je pouze na líci, mezi něž je všita "podšívka", aby zástava dobře držela tvar.

I když v podstatě odpovídají bojové zástavy jednotnému vzoru, v maličkostech se mohou od sebe lišit. Stane se tak buď z výrobních důvodů, nebo pro rozličnou interpretaci předpisů. Tak existuje bojová zástava, kde je název útvaru vyšit

na obou stranách, některé stuhy jsou v barvách trikolóry NDR, jejich délka i délka šnůr bývá různá. Nápisy jsou někdy vytištěny, místo aby byly vyšity. Tyto detaily nemají však podstatný vexilologický význam.

Podrobnosti výběrového řízení základního vzoru bojové zástavy mi nejsou známy. Skutečností zůstává pouze to, že vzory bojových praporů z dřívějších dob, v první řadě vzor pruský, zdánlivě vycházející z motivů železného kříže, převzat nebyl ani jiné vzory připomínající bývalý zemský partikularismus. Byla vytvořena úplně nová tradice, neboť hlavním motivem bojových zástav NLA jsou národní barvy černá, červená a zlatá, tedy pruhy, které nikdy nebyly součástí pruských, saských, meklenburských či jiných zástav zemských armád, natož válečných praporů fašistického wehrmachtu. První bojové zástavy vytvořené na základě národních barev vznikly začátkem 19. století ve Francii a tento vzor byl později převzat četnými jinými armádami. Z armád Varšavské smlouvy má dnes takové zástavy pouze Rumunsko a Německá demokratická republika.

Poznámky:

- (1) Mezitím povýšen na armádního generála. Dnes je předsedou rady ministrů NDR.
- (2) "Der Kämpfer", Organ der KVP, 4, 1956, č. 53 (395) z 1. května 1956, článek "Unsere erste Division aufgestellt".
- (3) Taschenkalender der NVA 1957. B. m., Verlag des Ministeriums für Nationale Verteidigung b.r.
- (4) Verordnung über Flaggen, Fahnen und Dienstwimpel der DDR z 3. 1. 1973, zvl. tisk č. 751 z 30. 4. 1973, s. 5, s účinností od 1. 5. 1973.
- (5) Tento emblém není "emblemem NLA", jak byl popsán ve Vexilologii č. 66 na s. 1292.
- (6) Verordnung über Flaggen, Fahnen und Dienstwimpel der DDR z 12. 7. 1979, zvl. tisk č. 1014 z 30. 11. 1979, s. 5, s účinností od 1. 9. 1979.

Ing. Josef Česák

ASPIRAČNÍ VLAJKY (Vexilologický fejetón)

Každý heraldik ví, co to byly tzv. aspirační erby, které měly manifestovat něčí nároky na území nebo dynastická práva v držení někoho jiného. Fanoušci na mezistátním hokejovém zápase si však jistě neuvědomují, že "Tre Kronor" na dresu švédského národního mužstva jsou ukázkou takového aspiračního znaku, pro který kdysi - za sedmileté severské války - bylo pro-

lito hodně krve. Dnes už dávno ztratily ve švédském státním znaku svůj aspirační charakter a jsou chápány jen jako nostalgická vzpomínka na Kalmarskou unii Švédska, Norska a Dánska (1). Ani Československo nevzneslo nikdy oficiální protest proti tomu, že maličké Lichtenštejnsko má dosud ve svém státním znaku slezskou orlici, barvy Opavska, znak Krnova ...

Aspirační vlajky dnes už také nikoho neprovokují k ukvapeným sankcím. Ale nebylo tomu tak vždy. V roce 1860 měla vlajka Spojených států amerických 33 hvězd, což odpovídalo tehdejšímu počtu členských států Unie. Leč v tomtéž roce jedenáct států postupně z Unie vystoupilo a přestěhovalo si své hvězdy do různých mutací vlajky tzv. Jižní konfederace. Prezident Lincoln nemohl tomuto procesu zabránit, poněvadž podle ústavy USA má každý členský stát kdykoliv právo z Unie vystoupit. Nespěchal však s tím, aby vlajku Unie redukoval o příslušný počet hvězd. A tak se stalo, že zastalá, agrární Jižní konfederace sama začala nesmyslnou válku proti většině průmyslově vyspělých severních států, které na rozdíl od ní disponovaly i velkým námořním loďstvem. Ihned po zahájení nepřátelství udělal však Lincoln chybu, když vyhlásil blokádu jižních přístavů. Žádný stát nemůže uvalit blokádu na vlastní přístavy, může je pouze "uzavřít". Lincoln tímto aktem chtěl nechtě uznat Jižní konfederaci za samostatný stát. To mělo dalekosáhlé právní důsledky. Se zajatými Jižany, i když byli oficiálně nazýváni rebely, se muselo zacházet jako s válečnými zajatci podle tehdejších mezinárodních zvyklostí, třetí státy mohly navazovat s Jižní Konfederací diplomatické styky, aniž riskovaly, že budou obviněny z vměšování do vnitřních záležitostí Unie atd. Nás jako vexilology z toho všeho zajímá jediné ta skutečnost, že vlajka Spojených států amerických v letech 1861-1864, tj. po celou dobu trvání tzv. války Jihu proti Severu, byla nesporně vlajkou aspirační (2). Aspirační vlajkou byla však i vlajka Jižní konfederace, protože na ní bylo ne jedenáct, ale třináct hvězd. Otrokáři totiž doufali, že se k nim přidají i státy Maryland a Delaware, v nichž byly rovněž silné secesionistické tendence, ale ty nakonec zůstaly věrné Unii (3).

Dokud nebude změněn příslušný ústavní zákon Somálska, lze považovat i jeho vlajku za aspirační. Pět cípů bílé hvězdy v modrém poli na ní symbolizuje podle ústavy pět teritoriálních celků, z nichž však pouze dva byly v době vzniku vlajky v rámci samostatného Somálska, tj. bývalé Italské a bývalé Britské Somálsko. Tzv. Francouzské Somálsko bylo tehdy ještě francouzským zámořským územím a dnes je samostatnou Džibutskou republikou. O Opaten Somálsko marně válčilo v uplynulých letech s Etiopií a také poslední sporné území zůstává stále v rámci Keni (4).

Aspiračními vlajkami nemusí však být jen ty, které jsou doplněny státními znaky nebo jinými emblémy. Krásnou ukázkou aspirační vlajky je prostá vlajka Irské republiky. Jak známo, tvoří ji tři vertikální pruhy: zelený při žerdi je symbolem praobyvatel "Smaragdového ostrova" - katolických Irů, oranžový ve vlajcí části reprezentuje potomky "oranžistů" - skotské a anglické přistěhovalce v Ulsteru, a bílý pruh uprostřed má obě strany nabádat k mírovému soužití (5). Zatím však v Irské

republiky žijí jen ti "zelení" a irská vlajka stále jen vyjadřuje aspiraci - touhu po idylickém životě na politicky sjednoceném ostrově ...

Poznámky:

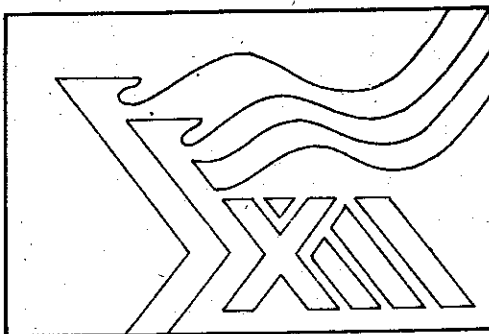
- (1) RABBOW, A.: dtv-Lexikon politischer Symbole A-Z. München 1970, s. 67.
- (2) Tantéž, s. 257.
- (3) MADAUS, M.: Rebel flags afloat. The Flag Bulletin, 25, 1986, č. 2 (115).
- (4) RABBOW, A., op. cit., s. 227.
- (5) MUCHA, L.: Vlajky, znaky zemí světa. Praha 1974, s. 19.

NOVÉ VLAJKY

13. MEZINÁRODNÍ VEXILOLOGICKÝ KONGRES

Třináctý mezinárodní vexilologický kongres se bude konat ve dnech 24. až 29. září 1989 v australském městě Melbourne (stát Victoria). Pořadatelem bude Australská

vexilologická společnost (Flag Society of Australia). Zatím byl ustaven organizační výbor (tajemníkem je R. G. C. Bartlett) a vytvořena vlajka kongresu (autorem je A. C. Burton), schválená 20. října 1987. Na jejím modrém listu jsou dva stylizované klokani (z profilu), první bílý, druhý červený, a na červené barvě vlající

části je zlaté římské číslo XIII. To je stylizováno tak, že v něm můžeme vidět vkomponované písmeno M (připomínající Melbourne) i lidskou postavu mávající dlouhou zlatou stuhou, kterou drží v pravé ruce. Stuha vlaje směrem k pravému okraji vlajky. Modrá je barvou Spojených národů (jde o mezinárodní kongres) a společně se žlutou a bílou též barvou Australské vexilologické společnosti. Červená navíc připomíná červené půdy střední Austrálie, červená a bílá jsou rovněž barvy města Melbourne. Poměr stran vlajky je 2 : 3. 1m

ETIOPIE

Vyhláška č. 3/1987 vydaná 17. září 1987 stanovila podobu, symboliku a pravidla vyvěšování vlajky Etiopské lidové demo-

kratické republiky. Vlajka je nadále tvořena třemi vodorovnými pruhy, zeleným, žlutým a červeným. Za určitých podmínek (např. na budovách, kde zasedá národní shromáždění, kde sídlí a úřaduje prezident, i na velvyslanectvích a rezidenčních velvyslanců, nikoliv však na budovách ministerstev, jiných vládních orgánů a škol) se do jejího středu klade nový státní znak (píšeme o něm v rubrice Nové znaky), který přesahuje ze žlutého do zeleného i červeného pruhu. V tomto případě je vlajka většinou doplněna zlatými třásněmi při horním a dolním okraji. Zelená symbolizuje úrodnost, mír, vítězství a úspěchy. Žlutá značí naději, spravedlnost, rovnost a osvícení. Červená je symbolem práce, obětování a hrdinství. Poměr šířky vlajkového listu k jeho délce byl stanoven 1 : 2 (dříve většinou 2 : 3), avšak vlajka na automobilech prezidenta anebo velvyslanců má poměr stran 3 : 4.

abr

OMÁN

Lidová fronta pro osvobození Ománu, jejíž vlajku jsme popsali ve Vexilologii č. 19, s. 255 a č. 27, s. 434 (kresbu emblému jsme otiskli ve Vexilologii č. 22, s. 312), používá - podobně jako i jiné osvobozené organizace - také různé modifikace základního emblému. Jedna z nich je vyobrazena rovněž v záhlaví týdeníku Hlas revoluce, vydávaného touto organizací, a na originální stolní vlajce ve sbírce jednoho z členů našeho klubu. I tento emblém je kruhový a má za ústřední motiv mapu Ománu. Přes ní je položena červená ruka držící červený samopal.

Mapa je doplněna arabským písmem psanými geografickými názvy "Omán, Arabský záliv, Ománský záliv". Kolem mapy je v samostatném mezikruží červeně uveden v arabštině název organizace "Lidová fronta pro osvobození Ománu" (nahore) a heslo "Boj až do úplné nezávislosti" (dole).

-pf-

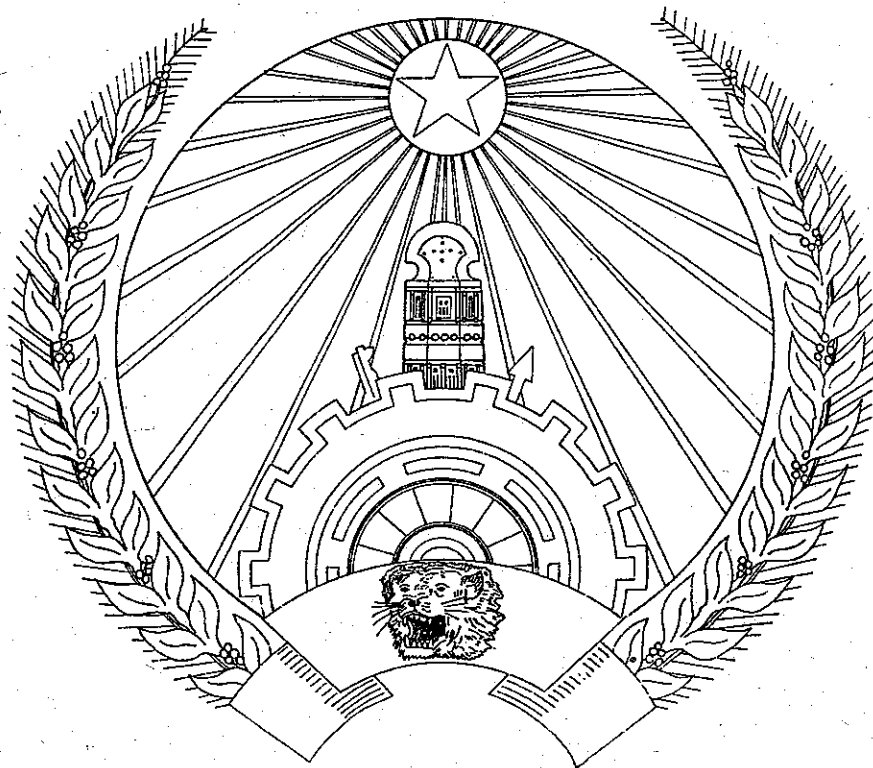
NOVÉ ZNAKY

ETIOPIE

Dne 11. září 1987 byla v Addis Abebě slavnostně vyhlášena

Etiopská lidově demokratická republika. Při této příležitosti byl zaveden též nový státní znak, a to vyhláškou č. 4/1987 platnou od 13. září 1987.

የኢትዮጵያ ሕዝባዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

Nový státní znak tvoří světle modrý kruhový štít, na němž je 39 žlutých slunečních paprsků. V jeho horní části je umístěn červený disk se žlutou pěticípou hvězdou. V dolní části štítu je modré ozubené kolo s červeným okrajem. Střed kola je hnědý s tmavě hnědými loukotěmi, prostory mezi nimi jsou světle hnědé. Spodní část ozubeného kola zakrývá červená stuha, na níž leží hlava lva v přirozených barvách. Za ozubeným kolem zčásti vystupuje historický hrědý obelisk z Aksumu a zkřížené hnědé kopí s hnědým samopalem. Štít je orámován zelenou palmovou větévkou a zelenou větévkou olivovníku s červenými plody. Nad štítem je černý nápis v amharštině "Je- itjopja hizbawi dimokratjawi republik" (Etiopská lidově demokratická republika). Pěticípá hvězda symbolizuje boj etiopské dělnické třídy pod

vedením Dělnické strany Etiopie, která buduje vzkvétající společnost. Barva hvězdy znamená naději, spravedlnost, rovnost a moudrost. Červený disk značí práci, obětování a hrdinství. Paprsky jsou symbolem lidové správy pod vedením Dělnické strany Etiopie. Modrá barva znamená mír a dobrou vůli lidstva. Ozubené kolo je symbolem průmyslu a technologie, olivová větévka znakem míru a palmová vítězství. Olivy značí uspokojení z boje za mír. Štít, kopí a samopal připomínají, že Etiopie vděčí svým odvážným synům a dcerám za to, že je svobodná a jednotná a že bude žít ctěna a respektována. Aksumský obelisk dokládá etiopskou dávnou historii, civilizaci a slavné dědictví, pochází totiž z města, které bylo kdysi hlavním městem stejnojmenné významné říše. Červená stuha dokumentuje pevnou jednotu spojující etiopský lid. Lev je představitelem síly, hrdinství a nezranitelnosti etiopského lidu.

R.K.

GUINEA

V tomto čísle zpravodaje uveřejňujeme kresbu nového znaku Guineje tak, jak se nám ji podařilo překreslit z kovového důstojnického odznaku. Znak je tvořen polceným štítem, jehož heraldicky pravá část je zřejmě červená a levá část zelená. Nad štítem je bílá holubice, jež drží v zobáku zelenou větévku rýže se žlutými klasy obsahujícími nažloutlá zrna. Téměř celá část této rýžové větévky leží ve štítu a je přes ni položen zkřížený stříbrný meč se zlatou rukojetí a stříbrná puška s hnědou pažbou. Pod štítem je umístěna bílá stuha s černým nápisem TRAVAIL, JUSTICE, SOLIDARITE (Práce, spravedlnost, solidarity). Mezi ní a štítem je pole, jež je rozděleno na tři části v barvách

guinejské trikolóry (červená, žlutá a zelená). Celý štít je bíle orámován. Znak byl zaveden zřejmě již před několika lety, protože na guinejské pětifrankové minci z roku 1985 se objevuje jeho obdobná kresba.

R.K.

AFGHÁNISTÁN

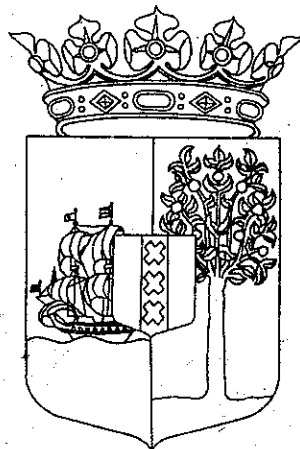
V nové afghánské ústavě, která byla přijata 30. listopadu 1987, je znak popsán v kapitole 1, § 9 takto: "Státní znak Afghánské republiky obsahuje kresbu vycházejícího slunce, mehrábu a menbaru v zeleném poli, obklopenou pšeničnými klasy, ozubeným kolem a třibarevnou stuhou, černou, červenou a zelenou." Zdá se tedy, že ze znaku byla vypuštěna červená pěticípá hvězda a rozevřená kniha. Vlajku stanovil § 10: "Státní vlajka je třibarevná, odshora dolů černá, červená a

zelená. U žerdi je státní znak. Délka listu je dvojnásobkem šířky listu." (Za informaci děkujeme dr. Jiřímu Bečkovi.) abr

CURAÇAO

Podle oficiální kresby otištěné v časopisu The Flag Bulletin, 25, 1986, č. 3 (116), s. 97 má znak ostrova nést na rozdíl od kresby, kterou jsme reprodukovali ve Vexilologii č. 64, str. 1277, zlatou korunku vyzdobenou červenými a zelenými drahokamy. Tvar štípeného štítu je stejný jako tvar srdečního štítu. Strom v levé části štítu nese osm oranžových plodů devátý je zakryt srdečním štítkem. Podle brožury vydané vládou ostrova se však nejedná o Citrus curasariensis, nýbrž o strom zvaný laraha.

abr

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Eric Inglefield: Fahnen und Flaggen. 3. Aufl. Mnichov, Delpin Verlag 1986. 125 s. Cena 9,80 marek.

Kniha je rozdělena, jednoduše řečeno, na dvě části. V první najdeme krátký historický přehled vývoje vlajek i jejich používání a ukázky různých druhů vlajek (městské, prezidentské, ministerského předsedy, politických stran a náboženské). Druhá část je členěna podle světařilů s uvedením vlajek jednotlivých států. Tisk vlajek je velmi rozdílné kvality. Na jedné straně je řada bezchybných a kontrastních kreseb, v jiné části knihy však najdeme i nezřetelné kresby. Velmi mnoho vlajek navíc chybí (především vlajky závislých území). Naopak za klad považují, že byly uvedeny všechny vlajky svazových republik Sovětského svazu a států USA. Oproti předchozím vydáním se žel do knihy dostala řada chyb (např. na vlajky Niue, Dominiky a Argentiny). Navíc nalezneme již neplatné vlajky Mosambiku, Egypta, ostrova Guernsey, Sv. Kryštofa a Nevis, Sv. Vincence a dalších.

R.K.

NOVÉ ODBOROVÉ NORMY

Dňa 5. 12. 1986 s účinnosťou od 1. 7. 1987 boli schválené revidované a nové odborové normy (ON) pre lodný inventár:
ON 32 8120 Vlajky lodné. Všeobecné ustanovenia. (Určuje základné názvoslovie, použitie, materiál a prevedenie vlajok.)
ON 32 8121 Vlajky lodné štátné. (Určuje rozmery a farby vla-

- jok pre oblasti Labe a Dunaj.)
- ON 32 8122 Vlajky spoločností. (Určuje rozmery a farby vlajok ČSPLD, ČSPD, ČSNP.)
- ON 32 8123 Signálné vlajky pre vnútrozemskú plavbu. (Určuje rozmery, farby a použitie vlajok vo vnútrozemskej plavbe.)
- ON 32 8124 Vlajky lodné športových organizácií. (Určuje typy a rozmery vlajok klubových a oddielových.)
- ON 32 8125 Vlajky riečneho loďstva ZSSR. (Určuje druhy a rozmery vlajok pre dopravné a pracovné loďstvo.
- Nové uvedené normy boli vypracované v ZTS České loděnice, n. p. Praha (ing. J. Pech a V. Brabencová). Distribúcia noriem je v ZTS Výskumný ústav pre stavbu lodí, odborové normalizačné stredisko, 945 25 Komárno.

Ku

OPRAVA

Náš člen Jan Zrzavý z Prahy nás upozornil, že český název ptáka v súdánskom znaku (Vexilologie č. 66, s. 1301) je hadilov. Další připomínky nám zaslal náš zahraniční spolupracovník Aloiz Lukša. Uvedl, že prakticky stejná kresba alžírského znaku jako ta, kterou jsme otiskli ve Vexilologii č. 66, s. 1302, se objevila již v r. 1969 v knize V. A. Sokolova Simvoly gosudarstvennogo suvereniteta na s. 173. Pro úplnost dodáváme, že v Sovětské vojenské encyklopedii z r. 1976 je půlměsíc s hvězdou červený, ruka žlutá, listy zelené, slunce i ostatní předměty bílé. A. Lukša rovněž upřesnil vrocení vlajkových tabulí Strany mira. Poprvé vyšly již v r. 1985, v názvu nesly "gosudarstvennyje flagi" místo "flagi" a uváděly ještě starou vlajku Mosambiku a nepřesnosti ve vlajce Zimbabwe. Informace ve Vexilologii č. 67, s. 1320 se tedy týkala 2. a 3. vydání. Poslední upřesnění nám poslal James A. Barr. Nápis a hvězdy v mezikruží na pečeti Jižního Cotabata mají být modré (Vexilologie č. 66, s. 1300). Za upozornění děkujeme a čtenářům se omlouváme.

VEXILOLOGIE - zpravodaj Vexilologického klubu při Obvodním kulturním domě v Praze 3, Kalininova ulice 53, 130 00 Praha 3. Vychází neperiodicky a je určen p o u z e členům klubu. Toto číslo připravil ing. Aleš Brožek za spolupráce Jiřího Loudy, ing. Jaroslava Martykána, doc. dr. Ludvíka Muchy, CSc. a dr. Zbyška Svobody. Výtvarně spolupracoval ing. Michael Kroupa, CSc.

Prosinec 1987

č. 68